

Beszámoló az erdőgazdaság jelenlegi helyzetéről és legközelebbi feladatairól

I.

Erdőgazdaságaink munkáját az 1956/57. gazdasági év I. félévében, mai helyzetét és legközelebbi teendőit elsősorban az 1956. október—novemberi ellenforradalmi események és az általuk teremtetten helyzet határozza meg.

Erdőgazdaságaink súlyosan érzik az egész népgazdaságunkat ért károkat, de mégjobban nehezednek rájuk magukban az erdőgazdaságokban lefolyt eseményeknek a kihatásai. Ezeknek az eseményeknek az értékelése sajnos még ma sem egységes. A jóhiszemű dolgozóink nagyrésze nem ismeri a tényeket, a rosszhiszeműek a tények ismeretének ellenére személyes érdekeik miatt vitatják az erdőgazdaságokban az 1956. október—novemberben lefolyt események ellenforradalmi jellegét. Nézzük röviden, hogyan zajlottak le ezek az események az erdőgazdaságoknál.

Az erdőgazdaságok központi dolgozóinak egy része az október 23-át követő napokban többhelyütt csatlakozott a tüntetőkhöz, részt vett a vidéki tüntetéseken. Az erdőgazdasági központokban gyorsan felszínre kerültek azok az elemek, akik minden eszközzel készek a szocialista rendszer ellen törni, valamint azok az ingatag személyek, akik egyéni érvényesülésük érdekében hajlandók népüket az első nehéz helyzetben elárulni. Az első napokban erdőgazdaságaink is hozzákezdték a forradalmi bizottságok, ideiglenes munkástanácsok megválasztásához. Ezekre a választásokra a felszínre került ellenséges, hangoskodó elemek összetoborozták azokat is, akiket korrupció, ellenséges politikai magatartás, vagy ellenséges osztályokhoz való tartozás miatt az erdőgazdaságok korábban elbocsátottak. Ezek segítségével a választásokon a jelenlevő kommunistákat, becsületes haladó gondolkodású embereket terrorizáltak, nem engedték szóhoz jutni. Igyekeztek a bizottságokba olyanokat beválasztani, akik a jegjobban hangoskodtak, élenjártak a népi demokratikus rendszer gyalázásában. Az így megválasztott forradalmi bizottságok, ideiglenes munkástanácsok több erdőgazdaságnál azonnal csatlakoztak a területi forradalmi bizottságokhoz, nemzeti tanácsokhoz, felajánlották azoknak szolgálataikat, kijelölték képviselőiket, összekötőiket, résztvettek a nemzetőrségben. Sietve telefon-összeköttetést kerestek, vagy küldöttség útján vették fel a kapcsolatot az Országos Erdészeti Főigazgatóság forradalmi bizottságával.

A legtöbb forradalmi bizottságnak, ideiglenes munkástanácsnak első tevékenysége a személyzeti munka felszámolása volt. Kiosztották, vagy elégették a káderanyagokat, elbocsátották a személyzeti előadókat. Ugyanakkor saját maguk, valamiféle káderosztállyá alakultak át — végnélküli értekezleteken kizárólag személyi kérdéseket tárgyaltak, embereket jellemeztek, anyagokat készítettek, előkészítették a kommunista vezetők eltávolítását. A kommunista igazgatók, főmérnökök, főkönyvelők, munkaügyi előadók, párttitkárok, szakszervezeti vezetők ellen aljas rágalomhadjáratot indítottak, teljesen jogellenes elbocsátásokat fogantatosítottak. A megüresedett vezetőállásokat azután maguk között felosztották. A kisebb munkakörökbe visszahozták az erdőgazdaságoktól az előző évek során

elbocsátott korrupt, ellenséges elemeket, kulákokat, horthysta katonatisztek, csendőrök hozzátartozóit és ezekhez hasonlókat.

A kommunista vezetők után magát a pártot támadták. Követelték az MDP alapszervezetek felosztatását, követelték, hogy a jövőben az erdőgazdaságoknál pártszervezet ne legyen, de ugyanakkor tevékeny részt vettek a kisgazdapárt és számtalan más párt életrekeltségében.

Hatalmi helyzetük megszilárdítása és a birtokukba vett vezető pozíciók megtartása érdekében egyes erdőgazdaságok forradalmi bizottságai, ideiglenes munkástanácsai hozzáláttak a nép vagyonának elherdálásához. Tétlenül nézték a munkafegyelem lazulását, felbomlását, az erdők faállományának hihetetlen mértékű fosztogatását. Egyes erdőgazdaságokban

meg nem engedett mértékű prémiumokat osztottak, másokban 30—50%-kal felemelték a munkabéreket, ismét másokban széthordták a munkásokonyhák ellátására tartott sertéseket. A munkástanácsok egyes tagjai magáncélokra, vagy mondva csinált hivatalos ügyködésre kizárólagos használatba vették az erdőgazdaság személygépkocsiját.

Nagymértékben zavarta, állandóan nyugtalanította a forradalmi bizottságok, ideiglenes munkástanácsok egyes tagjait a szovjet hadsereg egységeinek jelenléte. Féktelen uszításba fogtak ezért a Szovjetunió ellen a legtöbb helyen. Követelték a szovjet csapatok azonnali kivonását, sürgősen tartották az ENSZ csapatok behívását. Követelték a varsói szerződés felmondását, az ország semlegességének kikiáltását.

November 4-e után néhány napig maguk a fő hangadók is tanácstalanul álltak és visszahúzódtak. Hamar felismerték azonban, hogy az MSZMP sorait nem tudja gyorsan rendezni, nem tudja erőit megfelelően összpontosítani, látták, hogy a fegyveres hatalom is csak fokozatosan szerveződik és igyekeztek ezt kihasználni. Hozzáláttak a sztrájkok szervezé-

séhez, megkísérelték általános divattá tenni a Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány el nem ismerését. Ehhez jelentős támogatást kaptak az OEF forradalmi bizottsága egyes tagjaitól.

A felsoroltak meggyőzően bizonyítják az erdőgazdaságokban 1956. október—novemberben lefolyt eseményeknek ellenforradalmi jellegét. Nem szabad azonban semmiképp sem figyelmen kívül hagyni azt, hogy az erdőgazdaságoknak közel 8000 alkalmazottja és 42 000 fizikai dolgozója közül ezekben az eseményekben csak elenyésző kisebbség vett részt. A munkásoknál az ellenforradalmi eseményekben kompromitáltak aránya nem éri el a 0,1%-ot, az alkalmazottaknál pedig alatta van az 5%-nak. Az alkalmazottak közül az erdőgazdaságok központjában dolgozó idősebb mérnököknek, az erdészeteknél alkalmazásban lévő fiatal mérnököknek és a számviteli dolgozóknak kis töredéke sodródott az ellenforradalmi eseményekbe. Az alkalmazottak közül elsősorban azok az osztályidegen és ellenséges elemek kompromitáltak magukat, akiket rosszul felfogott szakmai érdekből, vagy humanizmusból nem távolítottak el időben az erdőgazdaságokból.

Az erdőgazdaságok dolgozóinak nagy része az október—novemberi események alatt és az azt követő időben megállta helyét. Kommunistaink bátor kiállással nem egy esetben fékeztek meg ellenforradalmi elemek tevékenységét, akadályozták meg a nép vagyonának elherdálását, hiusították meg sokhelyütt sztrájkok szervezését, leplezték le a hangoskodó ellenforradalmi elemeket, vettek részt az MSZMP szervezésében és álltak be az alakuló karhatalmi egységekbe. A pártnak, szakszervezetnek erősítésével, a kormány támogatásával megteremtették az előfeltételeket az ellenforradalom következményeinek gyors felszámolásához, az erdőgazdaságoknak az ellenforradalmi elemektől való megtisztításához.

Szólni kell itt elsősorban az erdei munkásokról, akik ösztönösen józanul ítélték meg a helyzetet és tisztán látták az események irányát. Előfordult több erdőgazdaságnál, hogy amikor az ideiglenes munkástanács képviselői, az elkergetett kommunista vezetők helyére beült újsütetű vezetők a munkásokkal tárgyaltak s azoknak béremelést, természetbeni járandóságuk növelését ígérték, a munkások azt kérték, hogy hívják vissza a régi igazgatót, majd azzal állapodnak meg a béreket és fajárandóságot illetően.

Az erdészetvezető és kerületvezető erdészek is csaknem kivétel nélkül becsülettel megállták helyüket. Az erdészek — különösen az idősebbek — az erdőgazdaságok központjaiban lejátszódó eseményekből a répi úri világot és az erdőóri cselédsorsot látták felébredni. A helytállás szép példáit mutatták több erdőgazdaságnál az erdészek, amikor állandó életveszély közepette védték az erdőt, a nép vagyonát, segítették a karhatalmat a rend helyreállításában. Csaknem kivétel nélkül megállták a helyüket igazgatóink és a főmérnökök, főkönyvelők nagy része. Példamutató magatartást tanúsított sok kisebb beosztásban lévő mérnökünk is.

Keresztesi Béla elvtárs ezután néhány konkrét esetet hozott fel részben az ellenforradalmi megnyilvánulásokra vonatkozóan, részben pedig az ellenforradalommal szemben tanúsított ellenállás illusztrálására. Majd a következőkben folytatta:

Mivel igyekeztek az ellenforradalmi eseményekben részt vett erdőgazdasági alkalmazottak tetteiket megokolni, mit hoztak fel cselekedeteik indító okaiként? Az általánosan felhozott országos politikai és gazdasági hibákon túl legtöbbször azt vetették fel, hogy a kommunista rendszer,

az erdészetek, erdőgazdaságok és főleg az erdészeti főigazgatóság kommunista vezetői tönkreteszik a magyar erdőgazdálkodást, nagymértékű túlhasználatokat eszközölnek, rablógazdálkodást folytatnak az ország erdeiben. Mi az igazság ebből?

A közgazdászok és erdészeti szakemberek már a múlt században világosan látták, hogy megalapozott és biztos fejlődésű erdőgazdálkodást csak állami tulajdonú erdőkben lehet végezni. Hazánkban a felszabaduláskor az erdőknek csupán 5%-a volt állami tulajdonú. Az államosítást a népi demokratikus rendszer, ennek vezető ereje, a kommunista párt hajtotta végre, s eredményeként az ország erdőterületének kerekén 75%-a került állami tulajdonba. A fejlődésnek az alapját tehát a szocialista rendszer teremtette meg. A veszített háború és az azt követő néhány év politikai harca miatt az államosítás minden irányú előnyei természetesen nem érvényesülhettek azonnal. Az első években nem lehetett mindjárt konkrét gazdasági célokat kitűzni az erdőgazdálkodás elé. A népgazdaság tervszerű berendezkedésével egyidejűleg azonban az erdőgazdálkodás is tervszerű fejlesztési célokkal dolgozik. Ennek során a következő legfontosabb eredményeket értük el:

1. A felszabadulás óta eltelt 12 év alatt több mint 150 000 hektár területen telepítettünk új erdőt és létesítettünk új fásítást.

2. Csemetetermelés terén a Szovjetunió után a világ második legtöbb csemetét termelő országává fejlődöttünk.

3. Az évi 50 000 hektáros tisztítással és 90 000 hektáros gyérítéssel a múltat messze magunk mögött hagytuk.

4. 330 km alépipítményt és 260 km felépítményt létesítettünk erdőfeltárási terveink keretében.

5. Az állami erdőgazdaságok területének 96%-ára üzemterveink vannak. (1945 előtt a törvény az erdőknek csak mintegy 60%-ára írta elő a tervszerű gazdálkodást, de ez sem került megvalósításra.)

6. A felszabadulás előtti 16%-ról 40%-ra emeltük az iparifa arányt. Ugyanakkor az összes kitermelésen belül az előhasználati fatömeget 10-ről 35%-ra növeltük.

7. Az évi vágásterületet a felszabadulás előtti 22 000 hektárról 15 000 hektárra csökkentettük.

8. Vágásterületeinknek mintegy 30%-át már természetes úton újítjuk fel.

9. Kutatásra, tudományos munkára többmillió költséggel dolgozó, viszonylagosan nagylétszámú kutatóintézeteink vannak, 1931-ben az egyetlen kísérleti állomás évi költségvetése 8000 pengőt tett ki.

10. A felszabadulás előtt átlag 6000 hektáronként foglalkoztattak egy erdőmérnököt, ma minden 1500 ha-ra jut egy. A felszabadulás előtt évente 10—15 erdőmérnök végzett, ma kerekén 100. Az erdészeti segédszolgálatot nagyobb részben alacsony képzettségű, vagy képzettség nélküli alkalmazottak látták el. Ennek a feladatnak ellátására technikumokat szerveztünk, a régi alkalmazottakat pedig különböző tanfolyamokon képezzük tovább.

11. Sikertült az erdészetet önálló terv- és főhatósággá tenni s ezáltal jelentőségét a népgazdaságon belül elismertetni.

Mindez azt bizonyítja, hogy az erdőgazdálkodás színvonala jelentősen emelkedett. A mai leggyengébb erdőgazdaságban folyó munka is megkö-

zelíti a régi legjobbakét, a legjobbak pedig meghaladják a régi kincstári, közalapítványi és egyes nagyobb uradalmak érdeiben folytatott mintaszerű gazdálkodás színvonalát. A vádak tehát alaptalanok s csupán azt szolgálják, hogy az erdészet dolgozóit megtévezzék, kompromitálják a szocialista rendszert, annak vezetőerejét, a pártot és a kommunista vezetőket. Tudjuk, van még javítani való hiba az erdőgazdálkodásban, ezek azonban a gyors fejlődésnek, a növekedésnek hibái, amelyeket ki lehet és ki fogunk küszöbölni.

A túlhasználat vádját illetően külön kell rámutatni a következőkre: a két világháború közötti 25 évben átlagosan 3 675 000 m³-t termeltek ki évente. Ezzel szemben mi az utóbbi évek átlagában 3 300 000 m³-nél kevesebbet termeltünk ki. Gyakran visszatérő kérdés, hogy mekkora fatömeget lehet a tartamosság biztosításával a magyar erdőkből kitermelni. A korábbi években erre vonatkozóan megnyugtató adatokkal nem rendelkezünk. Az állami erdők 96%-ára elkészült, ill. 85%-ban összesített üzemtervek azonban most erre már pontos adatot szolgáltatnak. Ezek szerint az elkövetkező tíz év folyamán évi átlagban az állami és a kiterjedt államerdészeti kezelésben lévő erdőkből tisztításokból legalább 80 000 m³, gyérítésekből legalább 680 000 m³, véghasználatokból legfeljebb 2 470 000 m³, tuskózásokból legalább 90 000 m³, a tanácsi kezelésben lévő erdőkből összesen mintegy 250 000 m³, vagyis országosan mintegy 3 550 000 m³ lehetne a kitermelésre kerülő bruttó fatömeg. Ezt azonban egyrészt a lopások, elemi károk figyelembe vételével csökkenteni kell, másrészt bizonyos mennyiséget az előfakészlet növelése és minőségének javítása, értékének fokozása érdekében tartalékolni is kell. Az adatok tehát nem nagymértékű túlhasználatot, hanem némi megtakarítást mutatnak. Ezzel kapcsolatban most már csak azt lehet felvetni, hogy az üzemtervek rosszszak, adataik megbízhatatlanok. Ezeknek a kételyeknek egyesek már több év óta kifejezést is adtak és sokan vetették fel az ellenforradalom idején is. A vita eldöntését az 1950—51. évi felvételi üzemtervek nyilvántartásainak lezárása most végre lehetővé teszi. Az erdőrendezési felügyelők ennek során eddig 170 000 hektár erdő üzemtervi előírásait hasonlították össze az ezekben az erdőkből gyakorolt fahasználatok összesített adataival. Ebből az összehasonlításból a következők állapíthatók meg:

A tisztítási előírás a mérlegben a teljesítéssel országosan megegyezik. Erdőgazdaságoként vannak eltérések — a keszthelyi, kisalföldi és zemplénhegységi erdőgazdaságok például a területi előírást túlteljesítették, több erdőgazdaság viszont lemaradásban van. A leszámolt üzemtervek hektáronként 2,5 m³-t írtak elő, a tényszám 4,1 m³-t tesz ki. Hasonló a helyzet a gyérítéseknél: 8,9 m³ tervezettel szemben 13,1 m³-t tesz ki a hektáronként kitermelt fatömeg. A gyérítést az előírt területeknek csak 83%-án hajtották végre, feltehetően azért, mert az előírt fatömeget kisebb területről is kitermelhették. A véghasználatoknál a területi előírással szemben 10%-os megtakarítás mutatkozik, az előhasználati fatömeg növelése miatt. Sajnálatos, hogy a megtakarítás egyes helyeken nem a növedéket biztosító jó erdőknél, hanem a nehezebben felújítható rontott erdőknél mutatkozik. Az üzemtervi és a valóságos fatömeg között országosan 2% a különbség. Ezek az adatok *megnyugtató biztosítékot* adnak az üzemtervek fatömeg-előírásainak megbízhatóságára vonatkozóan. *Adatszerűen bizonyítják, hogy erdeinkben rablógazdálkodást a felszabadulás után nem folytattunk.*

Az ellenforradalmi eseményekben részt vett alkalmazottak tetteinek igazolására tehát nem maradt semmi. Nyilvánvaló, hogy őket a szocializmus megsemmisítése, a kapitalizmus restaurációja vezette.

Rámutatott az előadó a továbbiakban arra, hogy a kormány hatékony intézkedéseket tett az ellenforradalmi megnyilvánulások felszámolására. Ezek közül az erdőgazdaságokat közelről érintette a racionalizálási rendelet. A racionalizálásnak az volt a célja, hogy a népgazdaság egész területén gondos politikai és szakmai megvizsgálás alapján csökkentse elsősorban a bürokráciát szülő irányító szervezet létszámát és eszköze legyen a politikai megerősödésnek. Ismertette a racionalizálási rendelet végrehajtását az erdőgazdaságokban, közölte a legjellemzőbb számokat és megállapította, hogy a végrehajtás során az erdőgazdaságok egy része nem mutatott kellő felkészültséget az ilyenirányú önálló munkára. Az erdőgazdaságok vezetőinek figyelmét ráterelte arra, hogy a kádern munkának a jövőben a politikai megszilárdítás mellett fokozott mértékben ki kell terjednie a gazdasági munka megjavításához szükséges feltételek megteremtésére. Különösen a fiatal erdőmérnököknek, erdősztechnikusoknak neveléséhez fűződik fontos érdek. Hangsúlyozta, hogy ezzel foglalkozni minden erdőgazdaságnak elsőrendű kötelessége!

Ezután rátért az erdőgazdaságok gazdasági helyzetének ismertetésére.

II.

Az ellenforradalmi események népgazdaságunknak rendkívül súlyos károkat okoztak. Erősen csökkentették a felhalmozási alapot, ezért az 1956. évi 11 milliárd forintnyi beruházási keretet 1957-ben 8,2 milliárdra kellett csökkenteni. A mintegy 20 milliárdot kitevő népgazdasági kár, a nehéz energiahelyzet, továbbá a béremelés miatt az árualap és vásárlóerő között jelentkező feszültség az egész tervezésre, gazdálkodásra kihatott. Az ellenforradalom a legnagyobb kárt az erdőgazdálkodásban az élőkészlet csökkentésével, jogtalan fakitermelésekkel okozta. Az első számbavétel szerint mintegy 400 000 m³ fát loptak el. Ennek megtakarítása érdekében fakitermelési tervünket 531 000 m³-rel csökkentettük. Ezt a csökkentést lehetővé tette az, hogy a fűrészipar a IV. negyedévi termelés kiesés következtében rönkkel így is megfelelően el van látva, másrészt a lakosság az állami erdőkből ellopott és a nem állami erdőkben kitermelt nagymennyiségű fával az előző évekhez viszonyítva jelentősen nagyobb mennyiségű fakészlettel rendelkezik.

A fatermékek értékesítésénél a tervezés a meglévő készleteket és a kitermelésre kerülő faanyagot vette alapul. A felvásárlásból és az ellopott fa visszaszerzéséből nyerhető anyag értékesítési többletet kell hogy eredményezzen. Nagyobb mennyiségben irányoztunk elő helyi értékesítésre rönkfa-anyagot, hogy elősegítsük a falusi lakosság épületfa-szükségletének ellátását és segítsük erdőgazdaságainkat a gyenge minőségű anyagok értékesítésében. Nagy lehetőséget adtunk emellett erdőgazdaságainknak arra, hogy a csökkent értékű iparifaanyagot a gazdaságosság érdekeinek megfelelően fagyártmány feldolgozásra felhasználhassák.

A beruházások csökkentése az erdőművelési és fásítási törekvéseket zavarta legjobban. A főigazgatóság összes beruházási kerete először csupán 48 millió forintot tett ki. Ebből még a létesített erdősítések állagmegóvása sem lett volna keresztülvihető. Később a jóváhagyott népgazdasági terv a főigazgatóság beruházási keretét 151 millió forintban rögzítette, a tanácsi fásításokra pedig további 40 millió forint hitelt biztosított. Ez az összeg a meglévő erdősítések állagmegóvása mellett összesen mintegy 7200 hektárnyi telepítést tesz lehetővé. Kilátás van ezen kívül még

arra is, hogy a második félévben esetleg további beruházási hitelhez juthatunk.

A legnehezebb feladat az önköltség megtervezése volt. A tervezés fő törekvése az volt, hogy legalább az 1956-os önköltségünk színvonalát tartsa. Ezért az 1955/56. évi önköltségi tényszámok alapján kiszámított önköltségi szintet helyesbítettük a gazdasági év I. negyedévi tényszámával, s a kormány által engedélyezett bértöbblettel. Előírtuk a bértöbblet-hez kötött termelési értéktöbbletet, s így állapítottuk meg a gazdaságok önköltségi és jövedelmezőségi feladatait. Figyelembevettünk minden számszerűen igazolható eredményrontó tényezőt. Az erdőfelújítási és erdőtelepítési terv költségsszükségleteit mindenütt elfogadtuk. A szükséges többletbér e téren is rendelkezésre áll, így az erdőművelési munkák minőségi elvégzésének feltételei biztosítva vannak. Az 1957. naptári évre a kormány 55 millió forint többlet-bérfizetést engedélyezett. Az erdőgazdaságok ez évi tervében 1957. április 1-től érvényes hatállyal 39,5 millió forinttal több bért hagytunk jóvá, mint ami az 1956. évi színvonalon a jelenlegi termelési feladatok megvalósításához szükséges lett volna. Ebből az összegből az erdőgazdaságok közvetlenül munkásbér-rendezésre 27 millió forintot fordíthatnak. Ez lehetővé teszi a fakitermelésben dolgozók aránytalanul alacsony átlagbéreinek jelentős emelését is. Lehetőséget adtunk arra, hogy az évek óta rendezetlen beosztású, mintegy 500 főnyi kisegítőt az alkalmazotti állománycsoportba soroljanak. Az alkalmazotti beralap mintegy 8,5 millió forintnyi prémiumkeretet is tartalmaz. Látható ebből, hogy az erdőgazdaságok bérhelyzete a nehéz gazdasági viszonyok ellenére is jelentősen javult. Joggal elvárható azonban, hogy ezért magasabb termelési értéket is produkáljanak, de ne a fakitermelés tervén felüli fokozásával, hanem elsősorban az iparifakihozatal növelésével, a fagyártmánytermelés fokozásával. A termelési érték növelése mellett az anyag- és energiaköltségek terén van szükség nagymértékű takarékosagra.

Az előző évek gyakorlatával szemben az erdőgazdaságok számára ebben az évben csupán 11 tervmutatót hagytunk jóvá. Az erdőgazdaságok a tervmutatókon belül az ezek által adott lehetőségek felhasználásával szabadon gazdálkodhatnak. Az ebből folyó vállalati önállóság azonban nem mehet az erdőgazdasági érdekek rovására. A terv teljesítése takarékos és fegyelmezett gazdálkodást, határozott vezetést, a terv- és pénzügyi fegyelem szigorú betartását követeli meg.

*

A jóváhagyott terveket az erdőgazdaságok az elmúlt félévben az alábbiak szerint teljesítették:

Az erdőművelési munkákat az ellenforradalmi események 1956. őszén kedvezőtlenül befolyásolták. Elmaradtak az őszi csemetekiemelések és csemetekerti magvetések. Kisebb mértékben történtek meg az erdőtelepítések, felújítási munkák. Az őszi talajelőkészítési tervet 40%-ra, az erdőfelújítási tervet 25%-ra, az erdőtelepítési tervet 19%-ra hajtották végre. A jelentős őszi elmaradás ellenére az eredeti gazdasági évi terveket mégis teljesíteni tudják, amiért őszinte elismerést érdemelnek.

Magszükségletünk a fő fafajokból kellően kielégíthető volt, csupán vörös és douglasfenyőmagot kellett a tervezett mennyiségben impor-

tálni. Dicséret illeti a magasbakonyi és balatonfelvidéki erdőgazdaságokat, 50—50 kg vörösfenyőmag begyűjtéséért. Jelentősen javult erdeifenyő magtermelésünk. A korábbi években évente 40 q-át importáltunk, ma az éves szükségleten felül 75 q-át tárolunk. Az őszen 10 q feketefenyőmagot exportáltunk és export céljára további 200 q áll rendelkezésünkre.

A csemeteszükségletet, néhány fafaj kivételével, erdőgazdaságaink országosan megtermelték. Igen számottevő fejlődést jelent, hogy míg 1953/54-ben az erdőgazdaságok közötti csemeteforgalom önellátás hiányában az összes csemeték 40—50%-át tette ki, addig az elmúlt idényben nem haladta meg a 8%-ot. Hiányossága volt csemetermelésünknek, hogy az erdőgazdaságok nem oldották meg kifogástalanul a csemeték kezelését a kiemelésről az elültetéséig, nem hajtották végre a csemeteosztályozást. Elenjár a csemete-önellátásban a tanulmányi, kisalföldi és a nyírségi erdőgazdaság, utolsók az északborsodi, középsomogyi és hajdúsági erdőgazdaságok. Mivel az erdőgazdaságok az őszen elmaradt csemetekerti magvetéseket tavasszal kellően pótolták, a vetéstervek szerint a csemeteönellátás jövőre is biztosítottnak látszik.

A felújítási és telepítési munkákban a pilisi, nyírségi és tanulmányi erdőgazdaság érdemel dicséretet. Kifogásolható az északborsodi, hajdúsági és középsomogyi erdőgazdaság munkája. Súlyos hiba, hogy az erdőgazdaságok a fejlesztési tervükben lefektetett erdőfelújítási kötelezettségüket csak részben érvényesítik az éves tervekben. A szükségesnél lényegesen kisebb mennyiséget tervezett a cserháti, mecseki, börzsönyi, észak-somogyi, vértesi, keletbükki és északborsodi erdőgazdaság. Hiba az is, hogy a szakmai alaptervek sokhelyen gondatlanul készülnek.

A tisztítási munkákban az időarányosnál jobban állnak az erdőgazdaságok.

Összefüggéseiben vizsgálva az erdőművelési munkákat, bár székszerűtlen és gondtalan munkavégzések az elmúlt idényben is előfordultak, mégis általános fejlődést láthatunk.

Az erdőgazdaságok az elmúlt évben megvizsgálták az 1950—1955. végéig közvetlen irányításuk alá tartozó területeken végzett fásítások eredményességét. A 6 évi munka összesített adatai szerint egy hektár sikeres fásításhoz termelőszövetkezeti területen 1,91 hektár, legeltetési bizottságnál 2 hektár, községi és városi külterületen 1,66 hektár, egyéb közületeknél 1,52 hektár fásítási munkára volt szükség. Az 1950. óta fásított területekből 689 hektárt nem találtak meg. Ennek beszámításával egy hektár sikeres fásításához 1,95 hektár fásítási munkára volt szükség, s erre 5111 forintot fordítottak. Jelentős lemaradás tapasztalható a pótlásban — a 37 712 hektárnyi összes fásított területen 10 306 hektárnyi pótlásra van szükség. Bár ezek az eredmények kedvezőbbek a saját erdőtelepítéseinknél és erdőfelújításainknál elért eredményeinknél, velük korántsem lehetünk megelégedve. *Sürgősen ki kell küszöbölni az erdőgazdaságok fásítási tevékenységében még meglévő hiányosságokat.* Ilyen hiányosság az, hogy az út- és vasútfenntartó szervezetek dicséretes fásítási szándékát az erdőgazdaságok silány minőségű fásítási anyag szállításával hátráltatják. Általános hiba, hogy az erdőgazdaságok nem a termelőhelynek megfelelő fafajú, s a szükségletnek megfelelő méretű anyagokat adnak a fásítók részére. Erősen kifogásolható, hogy az erdőgazdaságok nem hajlandók kivitelezésre átvenni fásítást, azok pedig, amelyek átveszik, túlzott árakat számítanak. Az erdőgazdaságok a fásítással kapcsolatos pénz-

ügyi gazdálkodást nem ellenőrzik kellően. Hiba, hogy néhány erdőgazdaság a racionalizálás során fásítási előadókat épített le, jól lehet ezt a feladatot a korábbi létszámmal is rosszul látta el. Nincs minden rendben a kiemelt fásításoknál sem. Kielégítően haladunk a Balaton környéki fásítással, ahol eddig kereken 296 hektárt fásítottak és 80 érintett község közül 60-ról már elkészítették a részletes telepítési tervet és átvették a fásítások végrehajtását is. Megakadt a tervező munka a budapesti zöldövezetben, nem halad a Keleti-főcsatorna fásítása. A Rakaca-völgyi fásítást az északborsodi erdőgazdaság elhanyagolja. Kielégítő a Tokaj-hegylajai fásítás eredménye, itt az elmúlt évben 282 hektárt fásítottak.

A fásítással kapcsolatban külön kell szólni a nyárfatelepítés fontosságáról. A nyárok telepítése rövidesen kiemelkedő helyet kell hogy elfoglaljon fásítási tevékenységünkben. Miatán az e célra rendelkezésre álló területek legnagyobb részt más tárcák felügyelete alatt állnak, előterjesztéssel fordultunk a Minisztertanácshoz, egy széleskörű tárcaközi összefogás biztosítása érdekében. A kormányelhatározás megtörténtével erdőgazdaságainkat részletesen tájékoztatni fogjuk.

A *fahasználati* munkákban az októberi—novemberi események következtében csupán kisebb elmaradás volt tapasztalható. Az erdészetek és erdészkerületek helytállása, valamint józan gondolkodású fakitermelő munkásaink szorgalma folytán a munka csak néhány helyen szünetelt rövid időre. Erdőgazdaságaink ezt a kezdeti lemaradást is rövidesen behozták és félévi fakitermelési tervüket 111,4%-ra teljesítették. A túlteljesítés 193 000 m³, s ebből 135 000 m³ gyérítésre, 45 000 m³ tisztításra és 22 000 m³ tuskóra esik. Véghasználatban 11 000 m³-rel kevesebb volt a termelés. Ezek az arányok jók. Az iparifakihozatal véghasználatban a tervezett 43,4%-kal szemben 47%-os, gyérítésben 32,1%-kal szemben 30,6%, az összes fatömegre vonatkozó 39,3% tervezettel szemben 39,6% a teljesítés. Figyelembevételre a hátralévő kitermelés során elérhető iparifamennyiséget, a tervezett iparifakihozatal éves viszonylatban is biztosítható. Ezeknek az eredményeknek elérése érdekében erdőgazdaságaink az elmúlt év őszén több helyütt szabálytalan eszközökhöz nyúltak. Átmenetileg visszaállították a már régen felhagyott részes termelési rendszert és egyébként is meg nem engedett eszközökkel igyekeztek a fakitermelő munkásoknak kedvezni. A rend helyreálltával azonban igyekeztek felszámolni ezeket a szabálytalanságokat és a fahasználati munkákra is előrehaladás jellemző. Az előrehaladás azonban nem minden erdőgazdaságnál egyforma és a régi hibák, valamint a keletkezett újak közül sokat kell még megszüntetni ahhoz, hogy a szükséges és lehetséges színvonalat elérjük. A fahasználati tervekben még mindig nem érvényesülnek eléggé az erdőművelési érdekek. Hátralékban vagyunk a nevelővágásokkal. Nem használjuk ki mindenütt a természetes felújítás lehetőségeit, még mindig túlsok tarvágást tervezünk és hajtunk végre. A szakszerűtlen döntés, feldolgozás és a faanyagnak tömellőli kíméletlen közelítése még ma is sok kárt tesz a természetes újulathoz és alátelépítésekben. Ezeknek a hibáknak legfőbb forrása, hogy a végrehajtást nem tervezzük, nem szervezzük és ellenőrizzük megfelelően. A jóváhagyott favágatási tervekben előírányzott földfeletti fatömeggel szemben, ismételt figyelmeztetés ellenére is, évről évre többet termelnek ki. Ez a túltermelés azért is súlyos, mert ebben a többletben a még gyakran szabálytalan ágfatermelés miatt az ágfa a ténylegesnél kisebb mennyiségben kerül számbavételre, tehát a tényleges túltermelés

a valóságban még nagyobb fatömeget képvisel. Az iparifa mennyiségi emelkedésével sokhelyütt romlott a minősége. Sok olyan rönköt termeltek és szállítottak az erdőgazdaságok, amelyek a követelményeknek nem feleltek meg. Ebből sok vita és felesleges költség keletkezett. A selejtanyag nemcsak az erdőgazdaságnál szaporodik, de a fűrészek rönktereit is elfoglalja, s végül is a népgazdaság kárára, sok költséggel tetézve, alacsonyabb értékben kerül felhasználásra.

Nem dicsérhető az anyagmozgatás tervteljesítése. A félév végéig a kitermelt faanyagnak csak mintegy felét szállították ki tőmellől. Rosszabb ez az előző évinél is, amikor a nagyobb kitermelt mennyiségnek 60%-a került ugyanilyen idő alatt leszállításra. A feladóállomásra való szállítás is alatta marad a tervezettnek és az előző évinek. A mozgatási teljesítés lemaradás folytán az előző évinél kedvezőtlenebb az anyagok készletezési helyeken való megoszlása. Az 1957. I. negyedévi távolsági értékesítési tervet 102,3%-ra teljesítettük. Ezen belül az iparifa értékesítést 115,6, a tűzifa értékesítést 90, a fagyártmány értékesítést 124%-ra. Valamennyi iparifa választékot 100%-on felül teljesítettük. A szállítási eredményeken belül gyakori hiba, hogy az erdőgazdaságok a fűrészekkel való előzetes meg egyezés nélkül módosítják a szállítás ütemét, mennyiségét, előszállításokat, pótszállításokat hajtanak végre. Jellemző egyes erdőgazdaságok gondatlanságára, hogy sok lemezrönk kerül a fűrészekre és sok fűrészrönk lemezipari telepre. Ez az erdőgazdaságnak bevételi kiesést, az átszállítások miatt pedig költségtöbbletet okoz. Nem jellemző még a gondosság azirányban sem, hogy megóvják a fa minőségét. Jelentős eredményeket érnek el erdőgazdaságaink a fagyártmányok termelésében is. Hiba azonban itt, hogy nem kiegészítő termelésként gyakorolják. Egyes cikkek előállításához a szükségesnél jobb anyagot használnak fel. Nem végeznek gazdaságossági számítást és sok a minőségileg kifogásolható fagyártmány.

A melléktermékek terén a vállalat működésével kapcsolatban néhány jogos kifogás merült fel. A gyűjtőállomások, még az erdészeti alkalmazásban állók közül is a minél nagyobb forgalom és haszon érdekében visszaélést követtek el az erdők és állományok rovására. Az erdőgazdaságok nagy része nem kíséri kellő figyelemmel a vállalat működését. Élénk példa erre, hogy többen nem hívják le a tőárterítés címén járó összegeket és azt a vállalat letétbe helyezni kénytelen.

A félév gazdálkodása során szólni kell a vadgazdálkodásról is. Október elején megszerveztük a vadászati osztályt. Ennek feladata lett volna az ország egész erdőterületén az üzemi kezelésben, valamint bérbeadott területen továbbfejleszteni a vadgazdálkodást. Ezt az események akkor megakadályozták, később a területen jelentős mértékű orvvadászat harapódzott el s ez szétzilálta a vadászat területén lassan kialakuló rendet és fegyelmet. Csak a legutóbbi hónapokban sikerült ezeket az állapotokat felszámolni s a munkát ott kezdeni, ahol azt már októberben kellett volna.

Az elmúlt év őszén több mint 40 szarvast ejtettek el külföldiek, s ezért több mint 1/2 millió forintot fizettek be az erdőgazdaságokhoz. Tavasszal tovább folytatódott a külföldiek vadászata őzbakra, muflonkosra, disznóra és tűzokra. Az anyagi haszon mellett, ez még azzal a politikai sikerrel is járt, hogy az itt vadászó külföldiek saját tapasztalásukból győződhetek meg arról, hogy a kormány a nép akaratából van, s ura a helyzetnek. Felszínre került a külföldi vadásztatásnak egy árnyoldala is, — egyes erdőgazdaságok dolgozói külön magánlevelezést alakítanak ki a

külföldi vendégekkel. Ez gyakran zavarja, keresztezi a központi terveket, az eredményes vadásztatást.

A *mezőgazdasági termelés* igen nagy veszteséggel folyik. Ennek fő oka, hogy az erdőgazdaságok meggondolatlanul vesznek át rossz minőségű földeket a tanácsoktól és más szervektől. Gyakran megkésve végzik el a mezőgazdasági munkákat. Alacsonyak a termés hozamok, s magasak a költségek.

A *legeltetés* problémája változatlanul foglalkoztatja az erdőgazdaságokat. Az idény alatt az erdőgazdaságokat is, a főigazgatóságot is ostromolják a legeltetést kérelmezők. E téren egyelőre csak annyit tehattunk, hogy felemeltük a legeltetési bért. Felhatalmaztuk az erdőgazdaságokat, hogy az eddigi 30 Ft helyett számosállatonként legalább 100 Ft-ot, egyes esetekben még ennél többet is állapíthassanak meg.

A segédüzemágak közül a *gépállomások* az 1956. évi gépszemlére jól felkészültek. A gépek üzemképességi foka meghaladta a 90%-ot. Gépesítésünk 1956. őszén már igen komoly fejlődést ért el. A gépszemlén látható volt, hogy a gépek felhasználását illetően, egységes szemlélet kezd kialakulni és mód nyílik arra, hogy az 1957. évben nagyobb lépést tehesünk az üzemeltetési költségek csökkentése terén is. A fejlődést számszerűen bizonyítja, hogy míg 1955/56-ban az erdőgazdaságok az összes kitermelésre kerülő faanyag 16%-át termelték ki géppel, addig 1956 őszén már 26% kitermelésére voltak készen. Ez az 1955/56-os 408 000 m³-rel szemben 650 000 m³-t tett ki. A teljesítés azonban a folyó gazdasági év első felében mindössze 325 000 m³ volt. A közelítés és kiszállításban a gépesítési fok 1955/56. évben 13% volt. A meglévő gépparkkal ezt az arányt 1956/57. évben 30%-ra lehetett volna fokozni és az 1955/56-os 308 000 m³-rel szemben 650 000 m³-t kellett volna szállítani. Ehelyett az első félévben mindössze 121 000 m³-t szállítottunk ki. Megállapítható mindebből, hogy az *ellenforradalmi események nagy visszaesést okoztak a gépesítésben*. Ezt csak némileg magyarázza a bizonytalanság, a feladatok módosulása, az ipari üzemek sztrájkjai alatt falun jelentkezett nagyobb munkaerőfelesleg. A baj fő oka az volt, hogy míg október előtt a gépesítés irányában és módjában már nagyjában egységes szemlélet alakult ki, addig utána az egyes erdőgazdaságok a legkülönbözőbb álláspontokat foglalták el a gépesítéssel szemben. A gépek gazdaságos üzemeltetése helyett igyekeztek a gépek egy részét leadni, más erdőgazdaságok indokolatlanul összegyűjtötték a gépeket. Több erdőgazdaságban módosították a gépesítési szervezetet, személycseréket végeztek, a tapasztalt embereket tapasztalatlanokkal cserélték fel, teljesen figyelmen kívül hagyták a gépszemle idején gondosan megbeszélt szervezeti kérdéseket — szinte szétszórták a gépesítés szervezetét.

Jelentős veszteséggel dolgoztak a szállításhoz az *erdei vasutak* is. Az előző évi 3 404 000 tkm-rel szemben az elmúlt félévben csupán 2 501 000 tkm szállítást teljesítettek, s ebből is csupán 50%-ban szállítottak faanyagot. A kapacitás nagy része kihasználatlan maradt.

A Szállító Vállalat gyorsan helyreállította a termelés rendjét: az első negyedévi lemaradás után január óta teljesítményi tervét 2,8%-kal túltesíti. A Szállító V. gépkocsijainak teljesítményét összehasonlítva az erdőgazdaságokéval, megállapíthatjuk, hogy a Szállító V. mutatói mindenben jobbak. Az egy gépkocsira eső tonnateljesítmény 12%-kal maga-

sabb, az egy raksúlytonna-kapacitással megmozgatott súly 11%-kal nagyobb, mint az erdőgazdaságoknál.

Jók a sekélyvízi hajózás eredményei — az új vontatóhajó részvétele a termelésben, az uszályok jobb kihasználását eredményezte.

Külön kell foglalkoznunk *a munkaügyi kérdésekkel*. Ez évben a munkások bérét a kormány 15%-kal emelte, ez azonban nem jelenti mechanikus emelését a régi bértételeknek. Hangsúlyozni kell, hogy ezt a béremelést az elmúlt gazdasági év átlagos havi keresetéhez kell mérni és a kapott 15% nem a zűrzavaros, törvénytelen és helyenként nagyon felfuttatott bérezések fedezésére szolgál, hanem az alapvető és különböző helyi adottságoknak megfelelő bérrendszer kialakításához nyújt lehetőséget. A béremeléssel egyidőben szakítottunk azzal a rendszerrel, hogy központilag adjuk meg a legkisebb részletkérdésekre is az előírásokat. Kétségtelen, hogy ugyanazzal a bérkerettel jobban lehet gazdálkodni, ha olyan a bérrendszer, amely a helyi adottságnak tökéletesen megfelel. Az erdőgazdaságok már régóta kérték, hogy bérrendszerüket maguk alakíthassák ki. Most, mikor erre a lehetőséget megkapták, sok helyen mégis felületesen jártak el. Egyes erdőgazdaságok a béremelésre kapott keretet szétosztották az erdészetek között azzal, hogy pótlék vagy prémium címén fizessék ki. Más helyen minden elemzés nélkül, ágazatonként százalékos emelést engedélyeztek a régi bérekre. Általában hibásak az erdőgazdaságok által az erdészetek felé kiadott bérutasítások. Helyesen azok az erdőgazdaságok jártak el, amelyek a legjobb szakemberekből bérmegállapító bizottságot szerveztek és ezek gondos elemzéssel dolgozták ki a helyi bérezési szabályokat. Helyes intézkedés volt, hogy egyesek tartalékot képeztek a beralapból. Kétségtelen, hogy a helyi bérmegállapítás hosszú és gondos munkát igényel. De ha ezt egyszer jól elvégzik, akkor egész évben nyugodtan dolgozhatnak és biztosan tervezhetnek.

Az alkalmazotti bérezésben évek óta elmaradtunk az ipartól. Különösen a természetbeni juttatások megvonása csökkentette az alkalmazotti reálbért. Az ez évi tervezett bérrendezés lesz az első komoly lépés az aránytalanságok megszüntetésére. A bérek emelését elősegítették az 1955/56. gazdasági év eredményei, amelyek kihatásaként elért magas prémiumok növelték a bérrendezés alapját képező átlagkereseteket. A műszakiak havi átlagkeresete, prémium és természetbeni járandóságok értékével együtt eddig 1581.— Ft-ot tett ki, ez az összeg a tervezett bérrendezés után 1783.— Ft lesz — az emelés 13%-os. Az adminisztratív dolgozók keresete a bérrendezés előtt 1227.— Ft volt, a tervezett bérrendezés után 1396.— Ft lesz — az emelés mértéke 14%. Az alkalmazottak bérrendezésénél irányelvül vettük, hogy a kerületvezető erdészek bérét a többiekéhez viszonyítva, magasabb arányban javítsuk. Igyekeztünk továbbá kiküszöbölni azokat a különbségeket, amelyek a nehéz körülmények miatt, vagy más okból a premizálásban elmaradó erdőgazdaságok dolgozóinak terhére fennállanak.

A természetbeni juttatások legutóbbi szabályozása az erdőgazdaságok dolgozóinak évi 15 millió forint többletjövedelmet jelent. Az évi forinthatás egy-egy dolgozó esetében az állandó munkásoknál 1600.— Ft, az erdészetek műszaki dolgozóinál 1900.— Ft, központok műszaki és adminisztratív dolgozóinál 200.— Ft jövedelemtöbblet.

A termelési tevékenység pénzügyi kihatásai a félévi mérlegbeszámoló szerint az éves célkitűzések eredményeire nézve biztatóak. A félévi gazdál-

ködés eddig 42 millió forintnyi nyereséggel zárult. Az erdőgazdaságoknak év végére 14,3 millió forint nyereséget kell elérniök. A veszteséges negyedévek még hátra vannak, de ha erdőgazdaságaink megfelelő erőfeszítéseket tesznek, úgy a megtervezett nyereséget biztosan túlteljesítjük.

A pénzgazdálkodás terén erdőgazdaságainknak idén nagyobb önállóságot adtunk. A nagyobb önállóság természetesen több kötelezettséggel is jár. Megváltozott az eredmények pénzügyi leszámolási rendszere is. Feltétlenül szükséges ezért, hogy erdőgazdaságaink megfelelően megerősítsék a belső számszaki ellenőrzést. Már október előtt is tapasztalható volt, hogy egyes igazgatók nem irányították megfelelően a revizori munkát, nem tulajdonítottak nagy jelentőséget a számszaki ellenőrzésnek. Mégjobban romlott a helyzet a racionalizálás során, amikor a revizori szervezetet több helyütt lecsökkentették, vagy meg is szüntették. Külön közbelépésre volt szükség, hogy enyhítsük a revizorok iránti ellenszenvet. Nem írjuk elő természetesen ezután sem, hogy egy-egy erdőgazdaságnak hány revizorra van szüksége, de megköveteljük, hogy az ellenőrzés biztosítsa a szabályos pénz- és értékezelést. A vizsgálatoknak az elsődleges célja nem megtörtént szabálytalanságok feltárása, hanem azok megelőzése. A revíziók legyenek olyan hatékonyak, hogy mindenkit visszatartsanak meggondolatlan lépéstől.

A beruházásokra és felújításokra vonatkozóan kiadott korlátozó rendelkezések jobb megértéséhez figyelembe kell venni, hogy a rendelkezésünkre álló beruházási keretből az erdőgazdaságok építkezéseit megnyugtató módon megoldani nem lehetett. Idén tavalyi építési keretünknek csak mintegy 25%-a áll rendelkezésünkre. Emiatt több útépitést le kellett állítani és a félig kész utak állagvédelmét is csak az erdőgazdaságok vállalatfejlesztési alapjából tudjuk biztosítani. A befejezetlen beruházásaink értéke az év elején meghaladta a 40 millió forintot, így a hitelekben elsősorban ezeket kell befejeznünk. Szükséges, hogy az erdőgazdaságok is elsősorban a befejezetlen építkezésekre fordítsák vállalatfejlesztési alapjukat. Az 1956. évi gépmegrendelésekből csupán a feltétlen szükségesséket biztosítjuk 1957-ben. Ennek keretében az erdőgazdaságok többek között 2 *tanyahajót*, 23 *traktort*, 5 *autódarut*, 12 *rönkszállító pótkocsit*, 25 *villany- és benzinmotoros láncfűrész*t kapnak. Beszerzünk ezen felül még 364 db *irodagépet* is. Ez évben minden vállalat visszakapja az értékcsökkentési leírás felújítási hányadát, így mintegy 4 millió forinttal növekszik a felújítási keret. Ebből fokozni lehet az útfelújításokat, amelyeket eddig éveken át elhanyagoltunk. A szükséges anyagot ehhez a helyszínen lehet kitermelni. Fel kell figyelni arra, hogy az erdőgazdaságok építkezéseit végrehajtó műszaki szervezet egyébként is kis létszámú szakszemélyzetét az események mégjobban szétszórta. Az erdőgazdasági építkezések végrehajtása az év elején úgyszólván teljesen holtpontra jutott. Szükséges, hogy ez évben rendet teremtsünk az építkezések vonalán és felkészüljünk az 1958-ban várható fejlődés teljes végrehajtására.

Az állami tulajdonú és állami kezelésben álló erdők gazdálkodásán túlmenően felelősek vagyunk a kezelésünkön kívül eső, mintegy 350 000 hektárnyi erdő- és erdősítendő terület sorsáért is. Az első fokú erdőrendészeti hatóság az évek folyamán annyira lecsökkentette az erdőrendészeti létszámát, hogy ma csak 15 megyei és 18 járási erdőrendészeti előadó van, s ezek a vadászati és halászati munkakört is kötelesek ellátni. A kérdés megnyugtató rendezése érdekében *megyénként megfelelő szakemberekből álló*

erdőrendészeti szervet terveziünk felállítani. Sok zavart okoz évek óta az állami erdőkbe beékelt kis magánparcellák ügyének rendezetlensége. Az elnöki tanács lehetővé tette 1956-ban az erdők tagosítását. A felhatalmazás alapján 1956-ban négy községben rendeztük az erdők helyzetét. A tagosítással 2400 hektár állami, 500 hektár termelőszövetkezeti és magán-erdő elhelyezkedését rendeztük, amelyek addig 917 darabban feküdtek. A tagosítás helyes végrehajtását legjobban az igazolja, hogy az ellenforradalom ellenére változatlan maradt a tagosítással rendezett erdők elhelyezkedése, mert ezzel valamennyi érdekelt meg volt elégedve. Mivel az erdőtagosítások hasznosak, a kialakult módszerek helyesek, a törvényességnek megfelelnek, azért azokat, amint azt a politikai és gazdasági helyzet lehetővé teszi, továbbra is folytatni fogjuk.

III.

Az erdőgazdálkodás mai helyzetének nagy vonalakban történt ismeretése után lássuk azokat a legfontosabb feladatokat, amelyeket erdőgazdaságainknak az év hátralévő részeiben el kell látniuk.

Itt elsősorban azt kell szem előtt tartani, hogy *változatlanul továbbra is az 1954. évi 1040-es minisztertanácsi határozatban lerögzített intézkedések végrehajtása a feladatunk.* Ezen belül is az erdőgazdaságok legfontosabb feladata a faanyagnak megtermelése, a kitermelés, szállítás, értékesítés ennek csak résztvevénysége. Az intézkedéseket is mindig az elsődleges tevékenység érdekeinek szem előtt tartásával kell megtenni.

Az *erdőművelés* területén fel kell mérni a csemete-önellátás biztosításához szükséges magmennyiségeket, számba kell venni az ígérkező magtermést s meg kell tenni az előkészületeket ahhoz, hogy magszükségletét mindenki a megfelelő minőségben és mennyiségben begyűjthesse. Ebben az évben kilátás van bükkmakk-termésre és helyenként tölgymakk-termésre. Gondosan készítsék elő az erdőgazdaságok a mag befogadására felújítandó területeiket s tegyenek intézkedéseket a tölgymakk-termés maradéktalan begyűjtésére.

Megfelelő mennyiségű csemetét kell számításba venni az erdőnkívüli fásításokhoz és *számolni kell azzal, hogy a jövő évtől nagymértékű nyártelepítések indulnak.* Ehhez nagymennyiségű nyárcsemetére, de főleg suhángra lesz szükség. Körültekintő gondossággal kell a csemeteszükségletet megállapítani, mert *megtorlást kell alkalmaznunk a jövőben azokkal szemben, akik elfogadható indok nélkül nem önellátóak csemetében.* Nem tűrhető azonban az sem, hogy évenként többmillió csemetét kelljen megsemmisíteni. Gondot kell fordítani a csemetekertek ápolására, meg kell előzni benne az elgazosodást. Ősszel kezdődően megköveteljük a csemeteválogatást és osztályozást.

Erdőtelepítésnél, felújításnál hangsúlyosabban kell foglalkozni *a talaj-előkészítésekkel.* Eredménytelen erdősítéseinknek nagy százalékban oka a nem megfelelő időben és minőségben végzett talajelőkészítés. Igen figyelemre méltó a pusztavacsi erdőszet gépesítési dolgozóinak újítása, amely a szovjet PP. 50-es eke kisebb mértékű átalakításával hatásos eszközt adott a laza gyökeres talaj megművelésére. A jelenleg rendelkezésünkre álló 21 db PP. 50-es ekével évenként mintegy 3000 hektár rontott erdő átalakításához szükséges talajelőkészítést lehet elvégezni.

Erdőfelújítási hátralékait 1957—58-ban minden erdőgazdaságnak fel kell számolnia. A jelenlegi 3100 hektárnyi hátralék felszámolása fontos

népgazdasági érdek. Ha valamely erdőgazdaság a felújítás szükséges ütemét akadályozó körülményeket nem tudja maga megszüntetni, kérjen segítséget.

Meg kell szüntetni erdőgazdaságainknál azt a gyakran tapasztalt gyakorlatot, hogy bőven megtervezett ápolásaikat csak azért hajtják végre, hogy tervüket teljesítsék. *Ápolást nem azért kell elvégezni, mert az tervfeladat, hanem azért, mert az erdősítések állapota azt szükségessé teszi.* A hőség idején végzett ápolás egyenesen káros. Minden következmény nélkül tudomásul vesszük a szakszerűség által indokolt tervlemaradást az ápolásban. Ugyanakkor biztosítjuk a többlet ápolási költségvetés szükségletét a júliusi leszámolások során.

Az erdősítés védelmére *vadvédelmi kerítést* csak ott szabad létesíteni, ahol a siker másként nem biztosítható s a terület viszonylag kicsiny. 10 hektárnál nagyobb terület bekerítéséhez külön főigazgatói engedély szükséges.

A nyár folyamán kell elkészíteni az 1957—58. évi erdősítési terveket. Ezt a munkát decentralizálni kell az erdészetekre és a szakfelügyelők, erdőművelési előadók fordítsanak több gondot azok felülvizsgálatára.

Vállaljanak át az erdőgazdaságok kivitelezésre minél több fásítást és igyekezzenek azt minél olcsóbban elvégezni, hogy minél több pénz maradjon a mennyiségi túlteljesítésre. Hozzanak létre olyan fásítási szervezetet, amely figyelembe veszi az erdőn kívüli feladat ellátásának sajátosságait és minél nagyobb mértékben kapcsolódjon be ebbe a munkába maga az erdőgazdasági szervezet is.

Különös figyelemmel forduljanak erdőgazdaságaink az *állománynevelési feladatok* ellátása felé. A tisztítási és gyérítési munkákat az előirányzott területeken maradéktalanul végre kell hajtani. Szigorúan megköveteljük, hogy a tisztításokat és gyérítéseket csak erdőápolási érdekből jelöljék ki és fahasználat csak a már kijelölt gyérítési területeken folyjék. Igyekezzenek a tisztítást területileg túlteljesíteni. Országosan mintegy 10%-kal kellene a tisztítást túlteljesíteni ahhoz, hogy a hátralékokat felszámoljuk és az üzemtervek szerinti éves feladatot végrehajtsuk. *Már most meg kell kezdeni az 1958—59. évi gyérítések kijelölését* és felül kell vizsgálni az 1957—58. évi gyérítések jelölését. Tovább kell folytatni a „V” fák kijelölését, ami az elmúlt nyáron igen szépen megkezdődött; meg kell kezdeni az 1958—59. évi véghasználatok állományainak besorolását és több gondot kell fordítani ennél a természetes felújításra. Biztosítani kell az 1955. évi jó tölgy-makktermés eredményeinek megtartását és elő kell készíteni az idei makktermés felhasználását.

Az erdőművelési feladatokat csak jól kialakított szervezettel lehet végrehajtani. Kötelezni kell a szakfelügyelőket, hogy többlet és felelősségteljesebben foglalkozzanak az erdőművelés feladataival. Az erdőgazdaságok erősítsék meg szétzilált erdőművelési szervezetüket.

Az erdőművelési munkák értékelésénél mindinkább a minőségi követelmények teljesítését vesszük alapul. A mostani bérrendezés erre teljesen feljogosít.

Az *erdőhasználatnál* a jóváhagyott vágástervekben szereplő összes netto fatömeg kitermelése kötelező. Ezt csak rendkívüli, engedélyezett termelésekkel lehet túllépni. A tisztítást az előírt területen kell elvégezni, függetlenül attól, hogy a kikerülő faanyag tömegében a becsült mennyiségtől eltér vagy sem. A gyérítéseket és a felújító vágásos kitermelést a

módosított vágástervben meghatározott területen és a természetben kijelölt törzsekre vonatkozóan kell teljesíteni.

Minden erővel fokozni kell a vágáslap alatti fatömeg kitermelését. A tisztítások, gyéritések és tuskózások végrehajtása során keletkezett többletfatömeget a véghasználati termelésből meg kell takarítani. A megtakarítás nem akadályozhatja az értékesítési terv teljesítését, legfeljebb a megtervezett zárókészletet módosíthatja. A globális előírások betartása érdekében szükség szerint vágáscseréket engedélyezünk.

Nem emelünk az ellen sem kifogást, ha az értékesítés teljesítése érdekében az erdőgazdaságok egymás között állapodnak meg egymás helyett való szállításra, amennyiben ez véghasználati megtakarítással jár. Amelyik erdőgazdaság ezeknek a lehetőségeknek kihasználásával sem tudja ellensúlyozni az előhasználati felfutásokat, azt sürgősen jelentse a főigazgatóságnak, hogy országos kiegyenlítéssel segíthessünk.

Változatlanul *kötelező az értékesebb iparifa kihozatal fokozása, külön ki kell azonban hangsúlyozni a minőségi romlásnak kitett faanyagoknál, hogy a termelés csak a megtervezett fűrészrönk-választék mértékéig mehet.*

A vágásterületeket sürgősen ki kell takarítani. *Régi termelésű faanyagnak szeptember 30-án az erdőben lennie nem szabad, rakodón is csak 1957. évi termelésű anyag lehet.* Nem fordulhat elő még a Dunaártéri erdőgazdaságnál sem, hogy ezen időpont után korábbi évek termelését szállítsák.

Októberig rendezni kívánjuk *a vékony tűzifa termelésének ügyét.* Olyan szabályozást akarunk, ami a szabálytalanságok felé húzó különböző anyagi érdekeltséget leszűkíti és lehetővé teszi, hogy az a szabályos termelés irányába hasson. Előreláthatólag vagy egységes tűzifába termeltetjük a 3—5 cm-es anyagot is, vagy ismét bevezetjük a botfatermelést, ugyanakkor mindenképpen szorgalmazzuk az egészen vékony anyagnak is kötegelt rőzsébe való termelését. Erre az anyagra olyan árszabályozást is tervezünk, ami lehetővé teszi, hogy érdemes legyen értékesíteni. Az 5 cm-nél vékonyabb anyagnak tűzifába, illetve kötegelt rőzsébe való feldolgozását mindenképp kötelezővé tesszük. Az ilyen termeléshez ma már a bérezési lehetőségek is megvannak, illetve megteremthetők. Intézkedjenek az erdőgazdaságok a hossztolás és minősítés kellő szakértelemmel való végrehajtása iránt. Használják ki azt a lehetőséget, amit a gazdaságonként csak hossztolást és minősítést oktató, irányító és ellenőrző szakember beállítására adtunk. Oktassák a hossztolást és minősítést végző személyeket és rakodókezelőket a faválasztékok szabványelőírásaira, mert ebből ezeknek vizsgát kell majd tenni. Ismerni kell a szabványelőírásokat a lábon álló anyag becslését végző dolgozóknak is.

A most folyó becslési munkáknál *meg kell szüntetni a gyakori alábecslést.* Elfogadhatóbb, ha a kitermelés 5%-os hiánnyal jár, mint ha 10—20%-os többlet mutatkozik. A becslésben működjenek közre az erdőszervezők, illetve szakelőadói is. Ennek a fontos munkának az ellenőrzésére *a főigazgatóság is nagyobb gondot fog fordítani.*

A fűrészekkel való kooperáció átmenetileg romlott. Ezt a hátralévő időben lényegesen meg kell javítani. Vállaljanak az erdőgazdaságok reális kötelezettségeket és ne végezzenek megállapodások nélkül túlszállításokat. A jövő évi együttműködés érdekében már a tervezés időszakában tá-

jékoztassák a fűrészeket a letermelésre kerülő állományaikról, ismerjék meg a fűrészek kívánságait.

Fokozzák az erdőgazdaságok a *fagyártmányok termelését*. Az iparifikozatal növelésére a farost-lemez és a korszerű papíripar megteremtéséig legfontosabb módszer a fagyártmánytermelés fejlesztése. Ezen a téren az utóbbi években nagy fejlődés volt tapasztalható. A gépi munka bevezetésével lényegesen nagyobb kihozatalt értek el és olcsóbban állították elő a fagyártmányokat. Lehetővé vált, hogy a csak tüzelésre alkalmas faanyagért, kevés munka hozzáadásával lemezrönk-árakat, vagy még nagyobb értéket érjünk el. Két évvel ezelőtt a hagyományos fagyártmányokra 90 000 m³, más ipari célra is alkalmas gömbfát használtunk fel, s ebből mintegy 40 000 m³ fagyártmányt termeltünk. Ma több mint 100 000 m³, főként csak tüzelésre alkalmas fából is mintegy 57 000 m³ fagyártmányt állítunk elő. Fagyártmánytermelésünk értéke ma mintegy 70 millió forint. Számítások szerint, anélkül hogy a népgazdaság számára nélkülözhetetlen primer választékok mennyiségét csökkentenénk, ugyanilyen mértékű fakitermelés mellett, a mostani 100 000 m³ helyett 200 000 m³ gömbfát lehet fagyártmánynak feldolgozni, a termelési értéket pedig a mai 70 millióról 150 millióra lehet emelni. Nem kell attól félni, hogy a fagyártmánytermelést az erdőgazdaság profiljából kiveszik. Fagyártmányt minden időben csak kisüzemben, a gyengeminőségű gömbfa kitermelésének helyén célszerű készíteni. A főigazgatóság támogatni kívánja a túlnyomórésztben alacsony értékű faanyagot — tűzifát — termelő erdőgazdaságokat abban, hogy a fagyártmánytermelés elsősorban náluk fejlődjék. Erdőgazdaságaink végezzenek részletes kalkulációkat a fagyártmánytermelésnél, hogy az adott anyagból az elérhető legmagasabb értéket hozhassák ki. Fokozni kell ennek érdekében a dolgozók szakmai tudását, hogy ne csak bányadeszkrét, de kényesebb, s ugyanakkor aránytalanul értékesebb választékokat — iparidongát, parkettlécet — termelhessenek. Szervezzék meg a szalagfűrészek több műszakban való működtetését. Ne sajnálják erre a feladatra megfelelő irányító szakember beállítását. Rendezzék gondosan a fagyártmánytermelés béreit. Biztosítani kell, hogy a dolgozók érdekeltek legyenek a magasabb értékű, munkaigényesebb választékok gyártásában.

Az *erdei melléktermékek* értéke 1957-ben 42 millió forintot kell elérjen. Ebből az erdőgazdaságok a tervek szerint 7 milliót termelnek. Erdőgazdaságaink működjenek szorosan együtt az Erdeitermék Vállalattal és fejlesszék maguk is a melléktermékek begyűjtését. A vállalat vegye igénybe az erdészetek szakmai segítségét, az erdőgazdaságok szabad munkaerejét és fogatkapacitását és alakítson ki olyan kapcsolatot, amelyekben az erdőgazdaságok anyagilag is érdekeltek lesznek a melléktermékek hasznosításának fokozásában. Így biztosítani tudjuk az ezévi 42 millió forintos termelési értéknek már a következő évben mintegy 100 millió forintra való felemelését.

Erdőgazdaságaink *vegyék revízió alá mezőgazdasági területeiket*. Kapcsolják ki ennek során azokat a területeket a mezőgazdálkodásból, amelyek évek óta nem adnak kielégítő termést s a talaj fel sem javítható. Ezeken a terület beerdősítéséig vagy leadásáig csak a kötelező gyomirtást végezzék. A mezőgazdasági művelésben meghagyott területeken gondoskodjanak rendszeres trágyázásról és a mezőgazdasági munkáknak időben való elvégzéséről.

Korlátozzák erdőgazdaságaink loállományukat a feltétlenül szükséges mértékre. A gépek kihasználásának javulása, számának növekedése, a feltáró utak bővülése és javulása erre bőséges alkalmat ad.

A takarmánytermelés programjánál gondosan mérlegeljék, hogy mind a szemes, mind a szalastakarmányt az adott viszonyok között megtermelni, vagy megvásárolni érdekesebb-e? Időben szervezzék meg az erdei fűkaszálást, ne kaszáljanak úgy ahogy ez már évek óta szokásos — megkésve.

A vadászati felügyelői szervezet végleges kialakítása után külön megbeszélést fogunk tartani a vadászat időszerű feladatairól. Tájékoztatásul közöljük, hogy ezévben több mint 100 szarvastadtunk el és folyamatosan értékesítjük a kisebb trofeás vad lelövését is. A jövő évi lelövési tervek kialakításáig, semmiféle trofeás vad kilövését nem tudjuk megengedni. A selejt-trofeás vad kilövésére hazai díjlelövést vezetünk be. A küszöbön álló új vadászati bérbeadások, a közeljövőben megjelenő új vadászati törvény rendelkezései szerint fognak megtörténni. Szükséges hangsúlyozni, hogy az erdőgazdaságok nemcsak ellenőrzői, de nevelői is a vadásztársaságoknak. Segítsék, támogassák a jószándékú vadásztársaságokat. A nagymértékben megszorított vadkár csökkentése érdekében felhatalmazást fogunk adni az erdőgazdaságoknak, hogy egyes helyeken, hatóságilag elrendelt jellegű vaddisznó-vadászatot tartsanak az év folyamán. A bizalmatlanul fogadott főigazgatói utasítással kapcsolatban kérem az erdőgazdaságok vezetőit és dolgozóit, hogy a vadászat ügye iránti buzgalommal, lelkiismeretes munkával bizonyítsák be, hogy a látszólagos bizalmatlanság indokolatlan. Az önálló vadgazdálkodásnak csak ez lehet az alapja.

Kezdjék el az erdőgazdaságok gépeik üzemképes állapotba helyezését. Mérjék fel a várható javításokat és ütemezzék úgy, hogy az október 1-ig megtörténhessen. Erre az időpontra valamennyi gépnek üzemképes állapotba kell lennie. Valósítsák meg a megelőző karbantartást, mert október 1-től kezdődően nem fogunk eltekinteni az előírás szerinti, tervszerű megelőző karbantartástól. Biztosítsák a gépesítés irányítására megfelelő felkészültségű szakember beállítását a létrehozandó műszaki szervezeten belül, az elmúlt évi gépszemlén adott instrukcióknak és a változott helyzetnek megfelelően.

Többet és szakszerűbben foglalkozzanak erdőgazdaságaink a jövőben a szállítások szervezésével. A fakitermelés összes költségeiből 72% a szállításra esik, az olcsóbb termelést tehát elsősorban a szállítási költségek csökkentésével lehet biztosítani. A nagyobb feladatokkal bíró erdőgazdaságoknál *műszaki képzettségű dolgozókat kell megbízni a szállítás tervezésével és szervezésével.* Ki kell fejleszteni a csoportos szállítás módszereit. Több megértést és segítőkészséget kell hogy tanúsítsanak erdőgazdaságaink a Szállító Vállalat irányában. Hibái vannak a vállalatnak is, de ha mindkét fél összefog a közös cél érdekében, az mindkét fél gazdasági eredményeit javítani fogja.

Gondot kell fordítani *az erdei vasutak önköltségének javítására.* Különösen fontos a rakodók megfelelő kiképzése. Célszerűnek látszik, ha a kisvasúti rakodást a vasútüzem szervezi, mert a rakodómunkásokat rakodásmentes időben pályamunkásként lehet foglalkoztatni. Nem helyes, ha az erdőgazdaságok a vasutakkal párhuzamosan végeztetnek gépkocsis szállításokat. Minél nagyobb tömegű áru szállítására kell törekedni a vasúton.

A gépkocsi ne versenyezzen az erdei vasúttal, hanem megfelelően egészítse ki annak a munkáját.

Az építések végrehajtására mielőbb létre kell hozni egy olyan műszaki szervezetet, amely képes a kisebb terveket elkészíteni és képes minél több építkezést saját rezsiben elvégezni. Ez évben megkezdjük a Pilisben korszerű gépekkel az erdőgazdasági földutak és javított földutak saját rezsiben való építését. 1959-től kezdődően évi, mintegy 160 km keskeny földút gépesített építését tervezzük. Célszerű, hogy a pilisi mellett már ebben az évben más erdőgazdaságok is kezdjék meg a földesutak gépesített építését. Szervezzék meg az erdőgazdaságok építményeik rendszeres felújítását és karbantartását. Ez évben el kell készíteni a felújítások tervszerűsége érdekében az épületleltárt. Mivel a szükséges felújítási munkák anyaghiány miatt idén előreláthatólag elmaradnak, fokozni kell az épületek és más objektumok tervszerű karbantartását. Fordítsanak sokkal több figyelmet az utak karbantartására és felújítására. Az eddigi nyilvántartások 650 km utat tárgyaltak. A legújabb adatok szerint 474 km köves és 740 km műszelvénnnyel ellátott földutunk van. Ennek a több mint 1200 km útnak a karbantartását jelenleg 56 útőr látja el. Az útőrök létszámát szükséges legalább 150-re növelni.

A terv mennyiségi teljesítése mellett sokkal nagyobb erőfeszítéssel kell törekedni a gazdálkodás pénzügyi eredményeinek javítására. Ez évben kormányzatunk előlegezett bizalmából jelentős összegeket kaptunk dolgozóink életkörülményeinek megjavítására. Erre a bizalomra csak úgy lehetünk méltók, ha az év végére túlszárnyaljuk az 1956. év gazdálkodási, műszaki és eredményességi színvonalát.

*

Az 1956/57. gazdasági év első felének eredményei jogos bizakodással tölthetnek el bennünket. Az erdei munkások, erdőgazdasági alkalmazottak jó munkájával gyorsan helyrehozzuk az ellenforradalom által okozott károkat és a gazdálkodás színvonala ez év végéig elérheti, sőt meg is haladhatja az elmúlt októberi színvonalat. Feltétele ennek azonban, hogy tovább javítsuk a politikai munkát. *Meg kell nyernünk minden becsületes erdei munkást, haladó gondolkodású értelmiségit a mi ügyünknek — a szocializmus további építésének.* A mi szűkebb szakmai világunkban ez az erdőgazdálkodás fejlesztését jelenti, ez volt nekünk kommunista, haladó erdészeknek eddig is minden gondunk, s ennek szenteljük minden tudásunkat, erőnket a jövőben is!